

राज्यातील आदिवासी विकास विभागांतर्गत
शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा, एकलव्य
मॉडेल रेसिडेंशियल स्कुल ,शासकीय
वसतीगृहे तसेच आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण
संस्थेमध्ये स्वच्छता पंधरवडा राबविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक शाआशा २०२१/प्र.क्र.६२/का.१३-अ
मादम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २८ जुलै, २०२१.

वाचा :-

- (१) शासन परिपत्रक, आदिवासी विकास विभाग, क्र. शाआशा २०२०/प्र.क्र.१२२/का.१३,
दि.२० नोव्हेंबर, २०२०.
- (२) शासन परिपत्रक, शालेय शिक्षण विभाग, क्र. क्रमांक संकीर्ण : २०२१/प्र.क्र.९४/एसडी-६
दि. ७ जुलै २०२१.
- (३) शासन परिपत्रक, आदिवासी विकास विभाग, क्र. शाआशा २०२०/प्र.क्र.१२२/का.१३,
दि.२६ जुलै, २०२१.
- (४) जनजातीकार्य मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे No. ११०१५/०१/२०१५-G.A.
दि. १४ जुलै, २०२१ रोजीचे पत्र.

प्रस्तावना :-

आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा कोरोना (COVID-१९) विषाणूच्या प्रादुर्भावामुळे बंद करण्यात आलेल्या होत्या. संदर्भ क्र. ३ येथील दिनांक २६/०७/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये शासकीय आश्रमशाळा, अनुदानित आश्रमशाळा व एकलव्य निवासी शाळांतील इ. ८ वी ते १२ वी पर्यंतच्या शाळा दिनांक २ ऑगस्ट, २०२१ पासून सुरु करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. जनजाती कार्य मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांच्यामार्फत दिनांक १ ऑगस्ट ते १५ ऑगस्ट, २०२१ या कालावधीत संपूर्ण देशामध्ये स्वच्छता पंधरवडा आयोजित करण्यात येत असून राज्यातील आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा, एकलव्य मॉडेल रेसिडेंशियल स्कुल, शासकीय वसतीगृहे तसेच आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेमध्ये स्वच्छता पंधरवडा राबविणेबाबत संदर्भ क्र. ४ येथील दिनांक १४/०७/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये निदेश दिलेले आहेत. त्यास अनुसरून राज्यातील आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा, एकलव्य मॉडेल रेसिडेंशियल स्कुल, शासकीय वसतीगृहे तसेच आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेमध्ये स्वच्छता पंधरवडा राबविणेबाबतच्या सविस्तर मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन परिपत्रक :-

राज्यातील आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा, एकलव्य मॉडेल रेसिडेंशियल स्कुल, शासकीय वसतीगृहे तसेच आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेमध्ये दिनांक १ ऑगस्ट ते १५ ऑगस्ट, २०२१ या कालावधीत स्वच्छता पंधरवडा राबविणेसाठी मुख्याध्यापक /गृहपाल/ संबंधित अधिकारी यांना पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करावी.

१. शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा, एकलव्य मॉडेल रेसिडेंशियल स्कुल, शासकीय वसतीगृहांमधील विद्यार्थी, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी तसेच अधिकारी / कर्मचारी यांना स्वच्छता पंधरवड्याची ओळख करून देणे व त्यासंदर्भात जनजागृती करणे.
२. शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा, एकलव्य मॉडेल रेसिडेंशियल स्कुल, शासकीय वसतीगृहांमधील विद्यार्थी, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी तसेच अधिकारी / कर्मचारी यांना स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून देणे.
३. शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा, एकलव्य मॉडेल रेसिडेंशियल स्कुल, शासकीय वसतीगृहे तसेच आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेमध्ये त्रयस्त समितीमार्फत स्वच्छतेची पाहणी करून त्यानुसार आवश्यक ती कार्यवाही करणे.
४. कोवीड १९ च्या संदर्भात केंद्र व राज्य शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या मार्गदर्शक तत्व/सूचनांचे काटेकार पालन करावे.
५. आपल्या शाळेमध्ये व संस्थेमध्ये स्वच्छता व निर्जंतुकीकरण करण्यासाठी आराखडा तयार करून त्याप्रमाणे कार्यवाही करावी.
६. शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा, एकलव्य मॉडेल रेसिडेंशियल स्कुल, शासकीय वसतीगृहांमधील विद्यार्थी, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी तसेच अधिकारी / कर्मचारी यांना स्वच्छतेबाबत प्रतिज्ञा देण्यात यावी. सदर प्रतिज्ञा स्वच्छ भारत पोर्टलवर उपलब्ध आहे.
७. शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा, एकलव्य मॉडेल रेसिडेंशियल स्कुल, शासकीय वसतीगृहांमधील विद्यार्थी, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी तसेच अधिकारी / कर्मचारी यांनी शाळेचा परिसर /घराजवळचा परिसर /गावातील परिसर या ठिकाणी स्वच्छता मोहीम राबवावी.
८. शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा, एकलव्य मॉडेल रेसिडेंशियल स्कुल, शासकीय वसतीगृहांमधील विद्यार्थी, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी तसेच अधिकारी / कर्मचारी यांनी शाळेच्या/ कार्यालयाच्या तसेच घराजवळचा /गावातील परिसर या ठिकाणी वृक्ष लागवड मोहिम राबवावी. त्यामध्ये प्रत्येक विद्यार्थ्यामागे एका झाडाची लागवड करावी व त्याची जोपासणा करावी.
९. कचरा व सांडपाणी व्यवस्थापनाच्या अनुषंगाने पाहणी करून जनजागृती व आवश्यक त्या उपाययोजना कराव्या.
१०. विद्यार्थी, शिक्षक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी तसेच अधिकारी / कर्मचारी यांनी शाळेच्या/ कार्यालयाच्या तसेच घराजवळचा /गावातील परिसर या ठिकाणी प्लास्टिक मुक्त परिसर मोहिम राबवावी.
११. विद्यार्थ्यांमध्ये स्वच्छतेची जागरूकता निर्माण करण्यासाठी यासंबंधित चित्रकला/ निबंध/ घोषवाक्य / रांगोळी / वक्तृत्व स्पर्धांचे आयोजन करण्यात यावे.
१२. एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प स्तरावर स्वच्छताविषयक वेबीनार आयोजित करण्यात यावे.

१३. स्वच्छता पंधरवडा मोहिम राबविताना वरीलप्रमाणे दिलेल्या मार्गदर्शक तत्व/सूचनांचे तसेच संदर्भाधीन शासन निर्णय व पत्रामध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक तत्व/सूचनांचे काटेकोर पालन करावे.

१४. स्वच्छता पंधरवडा मोहिम राबविल्याबाबतचा अहवाल छायाचित्रांसह जनजाती मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांच्या वाचा क्र.३ येथील पत्रात नमूद केलेल्या kr.malik@nic.in या ई-मेल आयडी वर पाठविण्यात यावेत.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२१०७२८१६४२०९४१२४ असा आहे. सदर परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सु. ना. शिंदे)

सह सचिव , महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव.
- ३) मा. उप मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव.
- ४) मा. अध्यक्ष व मा. उपाध्यक्ष, विधान परिषद, विधान भवन, मुंबई.
- ५) मा. सभापती व मा. उपसभापती, विधान सभा, विधान भवन, मुंबई.
- ६) मा. मंत्री, आदिवासी विकास विभाग, यांचे खाजगी सचिव.
- ७) मा. राज्यमंत्री, आदिवासी विकास विभाग, यांचे खाजगी सचिव.
- ८) सचिव, आदिवासी विकास विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक.
- १०) आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ११) सर्व सह सचिवउप सचिव/, अवर सचिव व कक्ष अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे, नाशिक, अमरावती व नागपूर.
- १३) सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
- १४) सर्व एकलव्य निवासी शाळा प्राचार्य (प्रकल्प अधिकारी यांच्यामार्फत)
- १५) सर्व शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा तसेच नामांकित शाळांचे मुख्याध्यापक, शासकीय वसतीगृहांचे गृहपाल (प्रकल्प अधिकारी यांच्यामार्फत)
- १६) निवड नस्ती (का १३-अ), आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.